

31.03.2023

Femte valg på to år risikerer at kaste bulgarerne i armene på Putin

En langvarig og ustabil politisk situation sammenkædet med landets korruption, høje inflation og generelt dårlige økonomi kan gøre Bulgarien til et oplagt mål for russisk misinformation og indflydelse

Skrevet af

Iben Tybjærg Schacke-Barfoed

📞 +45 71 99 29 06

✉️ iben@thinkeuropa.dk

Kaia Fallinge

Bulgarien skal til valg søndag 2. april – igen. Det er femte parlamentsvalg på knap to år.

Ifølge meningsmålingerne vil parlamentet stadig være ude af stand til at danne regering, og den nuværende præsident Rumen Radev kan konsolidere sin magt yderligere. Dertil har krigen i Ukraine splittet et i forvejen fragmenteret og svagt politisk system.

Dette valg fortjener opmærksomhed, for hvis ikke landet får en folkevalgt regering og får styr på korruptionen, er vejen banet for russisk indflydelse – hvilket ikke kun er skidt for bulgarerne, det kan også få konsekvenser for EU.

Indenrigspolitisk tumult

I Bulgariens parlament er det største parti GERB (forkortelse af 'Borgere for en europæisk udvikling af Bulgarien'). De sad med regeringsmagten op gennem 10'erne med Bojko Borisov som premierminister.

Borisov slog sig i 2009 op på en anti-korrupsionsplatform, men hans mange år ved magten anses af flere for at have forværret landets korruption og videreført et system, hvor den bulgarske stat er mere eller mindre kapret af oligarker. Det førte i efteråret 2020 til månedlange folkelige protester i særligt de større byer.

Ved valget i april 2021 mistede Borisov så sit greb om magten, og derefter var det i lang tid ikke muligt at danne en flertalskoalition. Denne hårdknude blev midlertidigt brudt ved valget i november 2021, da 'outsideren' Kiril Petkov og hans parti 'Vi fortsætter forandringen' (PP) stormede ind i parlamentet med et flertal udenom Borisov.

Også Petkov brystede sig af at ville bekæmpe Bulgariens vedvarende korruption og stå for en pro-europæisk politik.

Men Petkovs firepartiskoalition var porøs: Det mindre centrumhøjreparti 'Democratic Bulgaria', DB, delte PP's reformvillighed, men lå fordelingspolitisk længere til højre.

Dernæst blev Petkov støttet af partiet ITN, der beskrives som 'den bulgarske 5-stjerne bevægelse'; de har en systemkritisk profil, og kunne derfor ikke enes med PP om så meget andet end at være imod GERB.

Parlamentarisk dødvande

Slutteligt bestod koalitionen af den historiske opposition og arvtagere af det gamle kommunistparti, BSP, Bulgariens socialistiske parti. Toneangivende har de ikke været, men anbefalede dog landets præsident, Rumen Radev, som har konsolideret sin magt i takt med landets vedvarende parlamentariske dødvande.

Petkov måtte gå af allerede i juni, da ITN trak sin støtte. Præsident Radev opløste herefter parlamentet og udskrev endnu et valg i oktober 2022, hvor resultatet var lige så mudret; hverken Petkov eller Borisov formåede at finde flertal.

LÆS OGSÅ

BULGARIEN

Bulgariens valg bliver afgørende for forholdet til EU og til Rusland

Bulgarerne skal søndag 02/10 til valg for fjerde gang på 18 måneder. Valgresultatet kan få stor betydning for EU's sanktioner mod Rusland, håndhævelsen af retsstatsprincippet og EU's udvidelse.

Siden oktober har Bulgarien derfor igen været ledet af en midlertidig regering med Radev i spidsen, der blandt andet repræsenterer Bulgarien på EU's topmøder.

Koalitionerne til søndagens valg har ændret sig siden sidst. DB og PP er gået sammen i en politisk platform, mens de to traditionelle partier, socialisterne og GERB, nærmer sig hinanden.

Man skal dog ikke glemme en lille, men vigtig tredje gruppering; pro-Kreml partierne Revival og Bulgarian Rise. De er positivt stemt over for Rusland, de har flere politikere med tætte bånd til Kreml, og de har overvejende – men ikke ubetinget – støttet Borisov.

For eller imod Vesten

Der tegner sig således et – endog mudret – billede af den politiske situation i Bulgarien. Iagttagere i Bruxelles frygter, at en langvarig og ustabil politisk situation sammenkædet med landets korruption, høje inflation og generelt dårlige økonomi kan gøre Bulgarien til et oplagt mål for russisk misinformation og indflydelse.

Der er da også flere eksempler på, at russiske interesser har præget bulgarsk politik. Et eksempel er Gazproms Turkish stream, der leverer gas fra Rusland, via Tyrkiet, gennem Bulgarien til Ungarn og Serbien.

Selvom gasledningen ikke leverer til Bulgarien, betalte den bulgarske stat alligevel 1,5 milliarder euro til opførelse af den del, der går gennem landet.

Bulgarien har et langt historisk tilhørsforhold til Rusland, og bulgarske ledere, hvad enten der er tale om tidligere premierminister Borisov eller hans politiske modstander præsident Radev, har historisk gået en balancegang mellem Bruxelles og Moskva.

For eksempel modsatte Radev sig ikke fælles EU-våbenindkøb ved sidste uges EU-topmøde men understregede, at bulgarske våben ikke måtte videresælges til Ukraine.

Det står i modsætning til en historie i Die Welt fra januar, hvor Petkov hævdede, at han som premierminister hemmeligt godkendte bulgarsk ammunition til Ukraine i foråret 2022, men kunne dengang ikke sige det offentligt af hensyn til koalitionspartneren og arvtageren af kommunistpartiet, BSP.

Hvad der præcis er op og ned i sagen er uklart. Men det viser, at Ukrainekrigen har udvidet afstanden mellem de partier, der helhjertet støtter Vestens holdning i krigen

overfor de partier, der stadig forsøger at balancere mellem Rusland overfor EU og NATO.

Holdning til krigen

En meningsmåling fra Eurobarometer i efteråret bekræfter, at også befolkningen er splittet i synet på EU's ageren og krigen i Ukraine. Når adspurgte om holdningen til sanktioner mod Rusland og den militære og finansielle støtte til Ukraine, tager 45 procent af bulgarere afstand, mens 39 procent bakker op.

Tilliden og valgdeltagelsen er lav blandt befolkningen. I oktober mødte knap 40 procent op ved stemmeurnerne, og intet tyder på, at flere folk vil stemme på søndag.

I meningsmålingerne ligger de to største partier, GERB og PP/DP, begge på cirka 25 procent af stemmerne, hvilket peger mod parlamentarisk dødvande og svag folkelig opbakning – igen.

På kort sigt kan en præsidentudpeget forretningsregering yderligere cementere Radevs magt, og vil næppe føre den tiltrængte korruptionsbekæmpelse og de fornødne reformer med sig.

På længere sigt er spørgsmålet derimod, hvorvidt holdningen til Ukrainekrigen kan være det samlingspunkt, som bryder det politiske dødvande.

LÆS OGSÅ

UKRAINE

Tidslinje over krigen i Ukraine - hvad skete der og hvornår?

Hvornår invaderede Rusland Ukraine? Hvad var EU's respons og hvad gjorde USA og andre lande? Få overblik over forløbet omkring den russiske invasion i Tænk tanken Europas tidslinje.